

SADRŽAJ

SPISAK SLIKA	VII
SPISAK TABELA	XIII
SPISAK SKRAĆENICA	XV
PREDGOVOR.....	1
1. UVOD	3
1.1 Istorijski razvoj multimedijalnih sistema	5
1.2 Klasifikacija medija.....	7
1.3 Multimedijalni komunikacioni model	9
1.4 Multimedijalni sistemi.....	10
1.5 Multimedijalni terminali.....	11
1.6 Domeni multimedijalnih sistema.....	12
1.7 Načini rada i elementi multimedijalnog sistema	13
1.7.1 Zahtevi korisnika u pogledu multimedijalnih sistema	14
1.7.2 Zahtevi za mrežu u pogledu multimedijalnih sistema.....	15
1.8 Multimedijalni komunikacioni servisi.....	15
1.9 Kvalitet servisa kod multimedijalnih sistema.....	17
1.9.1 Slojeviti model QoS.....	20
1.9.2 Klasifikacija QoS parametara	21
1.9.3 Ključni parametri koji utiču na ocenu QoS od strane korisnika	23
1.10 Kvalitet na osnovu iskustva (QoE).....	23
1.10.1 Parametri QoE	24
1.10.2 Merenje QoE i identifikovanje ključnih performansi	25

2. VIZUELNI SISTEM I KOLORIMETRIJA	29
2.1 Ljudski vizuelni sistem (Human Visual System – HVS)	29
2.2 Detekcija svetlosti i percepcija	32
2.3 Veberov zakon.....	34
2.4 Mahov efekat	36
2.5 Optičke iluzije	37
2.6 Kolorimetrija	38
2.7 Aditivni i subtraktivni kolor sistemi.....	39
2.8 Komponente za predstavljanje osvetljaja i boje	42
2.9 Hromatski dijagram boja	43
2.10 HSV kolor prostor	45
2.11 L*a*b kolor prostor	47
2.12 Grasmanovi zakoni.....	48
2.13 Tristimulus predstava boja	48
2.14 Temperatura boje.....	49
3. KOMPRESIJA SIGNALA.....	51
3.1 Postupci kompresije	52
3.2 Entropija i redundansa signala.....	54
3.3 Pretpostavke za kompresiju video signala.....	55
3.4 Pregled tehnika i razvoj standarda za kompresiju video signala	57
3.5 Kompresija slike.....	59
3.6 Entropijsko kodovanje.....	60
3.7 Diskretna kosinusna transformacija – DCT.....	63
3.8 Kvantovanje.....	65
4. KOMPRESIJA MIRNIH SLIKA	69
4.1 JPEG – standard za kodovanje mirnih slika	69
4.2 JPEG 2000 standard	73
4.2.1 Blok-šeme koda i dekodera za slike u boji kod JPEG 2000	77
4.2.2 Transformacija komponenata originalne slike.....	78
4.2.3 Podela slika na blokove.....	80
4.2.4 Primena DWT u JPEG 2000 standardu	81
4.2.5 Banke digitalnih filtara u JPEG 2000 standardu.....	82
4.2.6 EBCOT kodovanje	84
4.2.7 Paketizacija i formiranje toka podataka.....	85
4.2.8 Kodovanje područja od interesa	86
4.3 Grafički formati	87
4.3.1 PCX format	87
4.3.2 TIFF format	87
4.3.3 BMP format.....	88
4.3.4 GIF format.....	88

4.3.5	PNG format.....	90
4.3.6	PSD i drugi formati.....	92
5.	KOMPRESIJA VIDEO SIGNALA	93
5.1	Uloga bafera kod kompresije video signala.....	96
5.2	Standardizacija video signala	97
5.3	MPEG pristup multimedijalnim komunikacijama.....	98
5.3.1	Prostorna i vremenska redundansa video sekvence	100
5.3.2	Hijerarhijska struktura podataka kod MPEG-1 standarda.....	101
5.3.3	MPEG kodovanje.....	104
5.4	Kodovanje unutar slike (intra-frej m kodovanje)	105
5.5	Kodovanje između slika (inter-frej m kodovanje).....	106
5.6	Bidirekciono kodovanje.....	109
5.7	Kompenzacija pokreta	111
6.	MPEG STANDARDIZACIJA	115
6.1	MPEG-2 standard za video kompresiju.....	116
6.1.1	Tipovi slika u MPEG-2 standardu	117
6.1.2	Hijerarhijska struktura podataka u MPEG-2 standardu	117
6.1.3	Izračunavanje DCT i kvantovanje koeficijenata kod MPEG-2 standarda.....	118
6.1.4	Baferi kod MPEG-2 standarda.....	121
6.1.5	Tehnika kompresije unutar frejmova	121
6.1.6	Predikcija unutar frejmova sa kompenzacijom pokreta	122
6.1.7	Struktura standarda MPEG-2.....	123
6.1.8	Skalabilnost kod MPEG-2 standarda.....	124
6.1.9	Profil i nivoi kod MPEG-2 standarda	125
6.1.10	MPEG-2 video sistem.....	128
6.1.11	Tokovi podataka kod standarda MPEG-2.....	130
6.1.12	Primena MPEG-2 standarda u radiodifuziji digitalnog TV signala.....	132
6.2	MPEG-4 standard za video kompresiju.....	133
6.2.1	Struktura MPEG-4 standarda.....	134
6.2.2	Funkcionalnosti vizuelnog MPEG-4 sistema.....	137
6.2.3	MPEG-4 sistemi.....	138
6.2.4	Model sistem dekodera	141
6.2.5	Opis scene.....	142
6.2.6	Multipleksiranje kod MPEG-4 standarda	143
6.2.7	MPEG-4 vizuelno dekodovanje.....	144
6.2.8	Hijerarhijska struktura podataka kod MPEG-4 standarda.....	145
6.2.9	Kodovanje tekstone kod MPEG-4 standarda.....	148
6.2.10	Tipovi kodovanja kod MPEG-4 standarda.....	148
6.2.11	Formati slike i bitski protoci kod MPEG-4 standarda	150
6.2.12	Kodovanje prirodnih video objekata.....	151

6.2.13	Kodovanje pokreta kod MPEG-4 standarda	152
6.2.14	Struktura MPEG-4 video dekodera	153
6.2.15	Kodovanje sintetičkih video objekata.....	155
6.2.16	MPEG-4 aplikacije	157
6.2.17	MPEG artefakta.....	158
6.2.18	Vrste kretanja koje mogu da budu problematične kod MPEG kompresije	159
6.3	MPEG-7 standard	160
6.4	MPEG-21 standard	165
7.	STANDARDI ZA VIDEO KODOVANJE H.261, H.263 I DRUGE TEHNIKE KOMPRESIJE VIDEO SIGNALA.....	171
7.1	H.261 standard.....	172
7.2	H.263 standard.....	176
7.3	Druge tehnike kompresije video signala	178
8.	H.264/AVC I NOVI STANDARD H.265/HEVC ZA VIDEO KOMPRESIJU	181
8.1	Arhitektura H.264/AVC standarda	183
8.2	Blok-šema H.264/AVC kodera i dekodera i način funkcionisanja algoritma za kodovanje signala	185
8.3	Referentne slike	187
8.4	Struktura profila i nivoa kod H.264/AVC kodera	187
8.5	Intra-predikcija	190
8.5.1	Intra-predikcija 4×4 lumentnih odmeraka	191
8.5.2	Intra-predikcija 16×16 lumentnih odmeraka	193
8.5.3	Predikcija hrominentnih odmeraka.....	195
8.5.4	Koder kod intra-predikcije	196
8.6	Inter-predikcija	198
8.7	Debloking filtar	201
8.8	Transformacija i kvantovanje kod H.264/AVC standarda	202
8.9	Entropijsko kodovanje kod H.264/AVC standarda	204
8.9.1	CAVLC entropijsko kodovanje.....	205
8.9.2	CABAC entropijsko kodovanje.....	207
8.10	Proširenje područja vernosti detalja	207
8.11	Skalabilno video kodovanje	208
8.12	MVC (Multiview Video Coding) standardi.....	210
8.12.1	MPEG-C part 3.....	210
8.12.2	Multiview video coding – MVC.....	210
8.13	H.265/HEVC standard za video kodovanje.....	212
8.13.1	Struktura podataka kod H.265/HEVC standarda.....	212
8.13.2	Intra-frejm predikcija	214
8.13.3	Inter-frejm predikcija	215
8.13.4	Transformacija i kvantizacija	215

8.13.5 Entropijsko kodovanje	216
8.13.6 In-loop filtri	216
8.13.7 Specijalni načini kodovanja	218
8.13.8 Paralelizacija kod HEVC standarda.....	219
9. OSNOVE ZVUKA I AUDIO SIGNALA.....	221
9.1 Osnovne karakteristike zvuka.....	221
9.1.1 Frekvencija	222
9.1.2 Amplituda	223
9.1.3 Anvelopa.....	224
9.2 Predstavljanje audio signala	225
9.3 MIDI sistemi.....	226
9.4 Kompresija audio signala	228
9.5 Tehnike kompresije audio signala sa gubicima	230
9.6 Tehnike kompresije audio signala bez gubitaka	233
HRONOLOŠKI RAZVOJ MEDIJA	237
LITERATURA	239
REČNIK POJMOVA.....	247
BELEŠKA O AUTORU.....	253

